

یادداشت

گردش درآمد دولت از فروش فراورده‌های نفتی

محمد ابراهیمی
کارشناس صنایع پایین‌دستی نفت

● در سال‌های پس از اجرای قانون هدفمندکردن بارانه‌ها، فراورده‌های نفتی و خالص درآمد حاصل از فروش آنها عمدت‌ترین منبع تأمین بارانه نقدی خانوارها محسوب شده و بخش‌های دیگر نظیر فروش گاز با سهم کمتری از تأمین این منابع داشته یا مانند برق (در دو سال اخیر) اساساً سهمی در تأمین این بخش مهم از تعهدات دولت نداشته‌اند. سهم یارانه نقدی از فروش فراورده‌های نفتی مؤلفه‌های بسیاری مثل تعداد یارانه‌بگیران و مبلغ آن، مقدار برآوردی فروش، مبلغ فروش، مالیات و عوارض بـر ارزش‌افزوده این فراورده‌ها، عوارض مربوط به توسعه و نوسازی، هزینه‌های انتقال، توزیع و فروش فراورده‌های نفتی ... لحاظ می‌شود که بسیاری از آنها تابعی از میزان فروش هستند. این تعداد از مؤلفه‌ها مؤثر بر یارانه پرداختی به این معناست که در صورت ایجاد هرگونه تغییر در هر بخش، ناگزیر تغییراتی در سایر مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده معادله یارانه نقدی ایجاد خواهد شد. نمونه بارز این تغییرات را می‌توان در تأثیر مستقیم افزایش میزان مصرف (فروش) فراورده‌های نفتی بر هزینه‌های متغیر مرتبط با توزیع و فروش، مالیات و عوارض ارزش‌افزوده متعلقه و سایر موارد مشاهده کرد. اخیراً اظهارنظری از تسوی یکی از اعضای کمیته تحقیق و تخصیص مجلس از سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها منتشر شده بود که بدون ارائه مستندات، پرداخت وجوه دریافتی از مردم در بخش‌هایی مانند آب و برق و گاز و بنزین از سوی شرکت‌های زیرمجموعه وزارت نفت به سازمان هدفمندی را مورد تشکیک قرار داد.

اگرچه شن‌بزدگی در این اظهارنظر کاملاً مشهود است اما انتظار می‌رفت بررسی‌های کمیته پس از بهره‌گیری از نظرات خبرگان و جمع‌بندی مدارک پهنه‌ای می‌شد چراکه در فرایند دریافت و پرداخت بهای فراورده‌های نفتی بابت یارانه نقدی اهرم‌های کنترلی قدرتمندی مثل بودجه و... وجود دارد که رجوع به آنها می‌تواند ابهامات ذهن کمیته را مرتفع کند. به‌رحال آنچه محرز است این است که شرکت ملی پخش فراورده‌های نفتی به‌عنوان عامل توزیع و فروش فراورده‌های نفتی تولیدی شرکت‌های پالایش نفت و شرکت ستاره خلیج فارس پراساس وظیفه مصوب خود در اساسنامه مکلف است این تولیدات را به فروش رسانده و مطابق قوانین و مقررات عین وجوه حاصله را به حساب‌های مورد تأیید خزانه‌داری کل کشور وایز کند. واریز وجوه به حساب خزانه‌داری کل کشور یک روی سکه گردش درآمدی دولت از این محل است. اما روی دیگر سکه همانا تأمین تعهدات قابل پرداخت از درآمد فروش فراورده‌های نفتی است. آنجا که خزانه‌داری مکلف است هزینه‌های مرتبط با انتقال، توزیع و فروش فراورده‌های نفتی را از همین عایدی‌ها تأمین کند. بنابراین انتظار اینکه کل وجوه حاصل از فروش به‌عنوان منبع پرداخت یارانه نقدی لحاظ شود توقعی موهوم و در تناقض با روح قانون هدفمندکردن یارانه‌هاست. قانونی که در ماده (۱) آن به صراحت به کلیه کسورات شامل هزینه‌های حمل‌ونقل فراورده‌های نفتی، توزیع آن و مالیات و عوارض قانونی اشاره شده است. این اشاره به کلیه هزینه‌ها و تعهدات نشان می‌دهد که «خالص» درآمد‌های فروش فراورده‌های نفتی باید به‌عنوان «منبع یارانه» کارسازی شود. فارغ از تمام جزئیات قانون و روش‌های اجرایی آن توجه به مناسبات وزارت نفت با خزانه‌داری کل کشور در موضوع دریافت وجوه حاصل از فروش فراورده‌های نفتی و پرداخت آن که شامل ثبت‌های حسابداری مربوطه و بررسی‌های بودجه‌ای است، نشانگر نیاز به تدقیق در اعلام نظر‌ها در حوزه یارانه نقدی است. یارانه‌ای که از مرحله وصول تا مرحله پرداخت آن توسط نهادهای نظارتی مثل دیوان محاسبات کل کشور (که اتفاقاً جزئی از بدنه مجلس شورای اسلامی است) از سال اجرای قانون هدفمندکردن یارانه‌ها مورد رصد قرار داشته و هرگونه تخطی از حسن اجرای قوانین ستوناتی بودجه نیز توسط سازمان برنامه و بودجه (به‌عنوان بخش تنظیم‌گری دولت) مورد واکاوی مداوم قرار گرفته است.

خبر

صندوق بین‌المللی پول: یک‌سوم اقتصاد ایران پنهان است

● صندوق بین‌المللی پول در گزارشی اعلام کرد ۳۱.۱ درصد فعالیت‌های اقتصادی در ایران در بخش اقتصاد غیررسمی و پنهان قرار دارد. به گزارش تسنیم، صندوق بین‌المللی پول در گزارشی اعلام کرد بیش از ۳۱ درصد فعالیت‌های اقتصادی در ایران در بخش اقتصاد پنهان و غیررسمی قرار دارد. بر اساس این گزارش که بر پایه آمار سال‌های ۱۹۹۱ تا ۲۰۱۵ تهیه شده است، بالغ بر ۳۱.۱ درصد تولید ناخالص داخلی ایران در این سال‌ها شامل فعالیت‌های غیررسمی بوده است.

شرق: این بازی قدیمی است. از وقتی هاشمی‌رفسنجانی پشت فروشگاه‌های زنجیره‌ای را گرفت تا حالا، تصور می‌رفت این فروشگاه‌ها به‌دلیل حذف واسطه به‌سرعت با بگیرند، اما هنوز هم که هنوز است، قدرت واسطه‌ها تا حدی است که هر‌بار، پاپوش جدیدی برای این بخش ایجاد می‌شود تا نتوان با حذف واسطه، قیمت را به‌نفع مشتریان کاهش داد. از آن زمان تا امروز، بازی‌ها (بازار سنتی و اصناف) تا اندازه‌ای نفوذ داشتند که به‌سادگی می‌توانستند دولت‌ها را مجبور به پذیرش خواسته‌های خود کنند؛ از تلاش برای عدم پرداخت مالیات گرفته تا دریافتن با بانک مرکزی، طوری‌که وقتی موضوع اخذ کارمزد از مغازه‌داران کلید خورد، جنجالی در شهر به‌پا کردند که بانک مرکزی وادار به عقب‌نشینی شد و با وجود قوانین فراوان در موضوع نصب صندوق مکانیزه فروش این موضوع را هم به دست فروموشی سپردند و هر‌بار با بهانه‌ای آن را هم عملی نکردند و در اولین برخورد ضربتی با موضوع قاچاق‌چی نیز مغازه‌های خود را از اجناس خالی و تعطیل کردند. حالا هم سیستم خرده‌فروشی مدرن و ایجاد فروشگاه‌های زنجیره‌ای را نشانه گرفته‌اند و اگر چه از روند مکانیسم تخفیف در فروشگاه‌های زنجیره‌ای به‌خوبی باخبرند، اما به جهت به‌خطرآفادن منافع مالی قابل‌توجه بزرگان خود، تلاش می‌کنند که با اتهام‌زنی و بدبین‌کردن افکار عمومی به ارزان‌فروشی در فروشگاه‌های زنجیره‌ای، همچنان بازار را سنتی‌وار و در ید خود نگه دارند و از سود واسطه‌گری اِترَاق کنند. ماجرا آن‌قدر ریشه‌دار است که برخی از شعب فروشگاه‌های زنجیره‌ای در برخی شهرستان‌ها بدون ادله قانونی و صرفاً با اعمال نفوذ روی مقامات مسئول پلمب می‌شوند. این ماجرا تا اندازه‌ای داغ شد که محمدرضا نعمت‌زاده، وزیر صنعت، معدن و تجارت دولت یازدهم، در نامه‌ای تند به رحمانی‌فصلی، وزیر کشور، خواستار هماهنگی استانداران و فرمانداران در زمینه توسعه فروشگاه‌های زنجیره‌ای شد. نعمت‌زاده در این نامه ضمن اشاره به اینکه توسعه فروشگاه‌های زنجیره‌ای با رویکرد مدرن‌سازی توزیع و فروش و حذف واسطه‌های غیرضرور و حمایت از کالای باکیفیت داخلی و ایجاد فضای رقابتی در دستور کار قرار گرفته است، حمایت جدی استانداران و فرمانداران را خواستار شد. او در این نامه این نکته مهم را متذکر شده بود که نباید صرفاً به دلیل برخی واکنش‌های محدود ناشی از نگرانی کسبه سنتی و به‌جای تلاش برای اصلاح روش‌های منسوخ و ورود به صورت رقابت بیشتر، اقدامات غیرقانونی نظیر پلمب و تعطیلی برخی از این فروشگاه‌ها را در دستور کار قرار داد.

بازار سنتی ایران در تقابل با فروشگاه‌های بزرگ زنجیره‌ای

بهمن آرمٰن، اقتصاددان، درباره چرایی مقابله بازار سنتی و در پس آن حزب مؤتلفه با فروشگاه‌های زنجیره‌ای، حرف به‌خطرآفادن منافع مالی این جریان سیاسی را به میان می‌کشد و به «شرق» می‌گوید: یک جریان سیاسی که ریشه حضور این جریان در بازار سنتی ایران است (حزب مؤتلفه)، با سیستم توزیع کالا به صورت مدرن و سرمایه‌گذاری برای ایجاد فروشگاه‌های زنجیره‌ای بزرگ مخالف است و با جنجال علیه فروشگاه‌های زنجیره‌ای و زیرسؤال‌بردن مکانیسم تخفیف، مانع اجرایی این مهم می‌شود، چون جایگاه و منافع مالی این گروه سیاسی در وجود سیستم سنتی توزیع کالااست.

فروشگاه‌های زنجیره‌ای حاشیه سود ناحق دلالت‌ار احاف کردند

آرمان در ادامه به سود سرشار دلالت اشاره کرده و می‌افزاید: فروشگاه‌های

رونمایی از سکه ۵ هزارریالی با طرح یادبود بازار سرمایه**کرباسیان: آماده واگذاری همه اموال هستیم**

شرق: وزیر امور اقتصادی و دارایی از دست‌ور رئیس‌جمهور برای سرعت‌بخشی به واگذاری شرکت‌های دولتی خبر داد و گفت: به‌طور جد، به‌دنبال واگذاری سهام بیمه‌ها و اموال مازاد بانک‌ها هستیم. مسعود کرباسیان در مراسم ۵۰سالگی بازار سرمایه ایران گفت: به ازای افزایش ۱۰ واحد در شاخص توسعه بازار سرمایه، نیم‌واحد درصد تولید سرانه داخلی افزایش می‌یابد، پس هر چقدر بتوان بازار سرمایه را ۱۰ واحد افزایش داد، در رشد اقتصادی اثرگذار خواهیم بود و امیدواریم بازار سهام و سرمایه، در ارتباط با رشد اقتصادی که هدف دولت است، کمک کند. وزیر امور اقتصادی و دارایی افزود: رشد اقتصادی امسال به ۶.۵ درصد رسید و البته رشد هشت‌درصدی هم دور از دسترس نیست، البته امیدواریم با مشارکت مردم و سرمایه‌گذاران و هدایت سرمایه‌ها به بخش مولد بتوانیم رشد مناسبی را تجربه کنیم. وی اظهار کرد: بانک‌ها با دستور اکید رئیس‌جمهور، اقدام به واگذاری اموال خود کرده‌اند، ضمن اینکه این واگذاری‌ها، بعد از تنفسی که دارند، باید به بازار عرضه شود و اکنون نیز فرصت همین کار است و بنابراین بهترین مکان عرضه نیز بورس است و به بانک‌ها این پیام را می‌دهیم که ضرورت زمانی واگذاری‌ها در بورس اکنون است. کرباسیان گفت: رئیس‌جمهور به سایر دستگاه‌های دولتی ابلاغ کرده است که کار خصوصی‌سازی را با جدیت پیگیری کنند و سازمان خصوصی‌سازی نیز باید کمیته پذیرش خود را فعال‌تر کند.

قدرت بالای ذی‌نفعان نامشروع اصلاح اقتصاد را سخت کرده است

رئیس کل بانک مرکزی نیز در این مراسم گفت: قدرت بالای ذی‌نفعان نامشروعی که به سواری‌رفتن مجانی از اقتصاد معتاد شده‌اند، از جمله موانع پرقدتی است که سدهای چندلایه را در مسیر اقدامات اصلاحی ایجاد کرده است. ولی‌الله سیف یکی از دستاوردهای دولت دوازدهم را رابطه تنگاتنگ و نزدیک میان بانک مرکزی و وزارت اقتصاد دانست که منجر به شرایط مثبّتی شده است و گفت: دست‌آورد خوبی در سایه همکاری‌های سازمان بورس و بانک مرکزی در مورد صندوق‌های سرمایه‌گذاری بانک‌ها در بورس حاصل شده است. رئیس کل بانک مرکزی با بیان اینکه در شرایط تخصیص نامطلوب منابع، اقتصاد ایران نمی‌تواند رشد پایدار داشته باشد، افزود: در این حالت اقتصاد، حیات بیمارگونه می‌یابد و هر قدر که در علاج آن تلاش نشود، مشکلات مزمن و درمان آن مشکل‌تر می‌شود. وی تصریح کرد: آنچه امروز کشور به آن نیاز دارد، اقدام و عمل است که هر اقدامی نیز نیازمند برنامه است، البته روشن‌تر از همه اینها این واقعیت

بازار سنتی در مقابل فروشگاه‌های بزرگ زنجیره‌ای ایستادگی می‌کند**هجومه سیاسی علیه فروشگاه‌های زنجیره‌ای**

عکس: AP

زنجیره‌ای در حجم وسیع و بدون حذف واسطه و دلالتان و در مذاکره مستقیم با تولیدکننده و تأمین‌کنندگان، کالا را خریداری می‌کنند. اتفاقی که در این میان می‌افتد، این است که حاشیه سود ناحق دلالتان از سوی فروشگاه‌های بزرگ زنجیره‌ای حذف می‌شود و کالاها با قیمت پایین‌تری به دست مصرف‌کنندگان می‌رسد. متأسفانه بخش دلالی در اقتصاد ایران بسیار گسترده و قدرتمند و با نفوذ است و اجازه هر تغییرات را که به‌نفع مصرف‌کنندگان است و منافع آنها را به خطر می‌اندازد، تحت هیچ شرایطی نمی‌دهد.

هجومه سیاسی علیه فروشگاه‌های زنجیره‌ای

به گفته او، هجومی که در برابر فروشگاه‌های زنجیره‌ای به وجود آمده، بدون شک سیاسی است. در اقتصاد ایران عواملی که به‌صورت سنتی در ایران به‌عنوان دلال از آنها نام می‌برند، تاکنون مانع ایجاد فرایند توزیع صنعتی و مدرن کالاهای مصرفی جامعه شده‌اند. در حقیقت آغاز روند صنعتی‌سازی سیستم توزیع کالا توسط زنده‌یاد هاشمی‌رفسنجانی شکل گرفت و سعی شد با ایجاد فروشگاه‌های زنجیره‌ای بزرگ، بار هزینه‌ای خانوار کاهش پیدا کند که متأسفانه ادامه این روند با موفقیت همراه نبود.

نفوذ سیاسی اجازه حذف دلالتان را در فرایند توزیع کالا نمی‌دهد

آرمان می‌افزاید: در واقع اگر چه فرایند توزیع کالا به یک صنعت در دنیا تبدیل شده، اما متأسفانه در ایران بنـا بر دلایل گوناگون و به‌ویژه دخالت بازار سنتی و نفوذ سیاسی این جریان در مراکز تصمیم‌گیری و دارابودن قدرت فـراوان، پروژه حذف دلالتان در فرایند توزیع کالا پایان نیافته است. او به آمارهای خرده‌فروشی اشاره کرده و می‌گوید: براساس آمارهای اعلامی از سوی مرکز آمار ایران که در محافل مالی و بین‌المللی هم بازتاب داشته، هزینه خرده‌فروشی در ایران بین ۲۳ تا ۲۵ درصد است که رقم بالایی است و درصورتی‌که هزینه خرده‌فروشی در کشورهای صنعتی که توزیع کالا در آنها به صورت مدرن و با ایجاد فروشگاه‌های بزرگ زنجیره‌ای انجام می‌شود، بسیار اندک است، اما متأسفانه دولت به جای تجمیع سرمایه‌گذاری‌ها و ایجاد فروشگاه‌های بزرگ زنجیره‌ای، به ایجاد واحدهای صنفی کوچک و غیراقتصادی که مالیات و عوارض پرداخت نمی‌کنند و قاچاق کالا به وفور در آنها یافت می‌شود، میدان داده و با این روش تلاش کرده است مسئله اشتغال

را حل کند درصورتی‌که بازتاب‌های منفی آن وبال گردن دولت شده است. به گفته او، منافع حاصل از این دلالتی‌های بزرگ موجب شده آنها مخالف ایجاد و گسترش فروشگاه‌های زنجیره‌ای باشند و ضمن اتهام‌زنی به این فروشگاه‌ها و زیرسؤال‌بردن فلسفه اصلی فروشگاه‌های زنجیره‌ای در ارزان‌فروشی، دولت هم نتوانسته است در برابر چنین جریان‌ی ایستادگی کند تا توزیع کالا در ایران به حالت صنعتی تبدیل شود.

حذف واسطه‌های مخرب

امیرخسرو فخریان، رئیس اتحادیه کشوری فروشگاه‌های زنجیره‌ای در گفت‌وگو با «شرق» در این‌باره می‌گوید: اقتصاد مدرن در کشورهای پیشرفته جهان نشانه‌ها و الزاماتی دارد. از جمله این نشانه‌ها می‌توان به وجود سامانه شفاف و مولد در حوزه خدمات توزیع کالا اشاره کرد. یکی از نمادهای نوین‌سازی نظام توزیع کالا، توسعه فروشگاه‌های بزرگ و زنجیره‌ای است چراکه این فروشگاه‌ها بدون صرف هزینه بالا و با برخورداری از دانش تخصصی می‌توانند تأثیر مستقیمی بر افزایش ارزش‌افزوده و بهبود عملکرد سیستم توزیع ایفا کنند. فخریان ادامه می‌دهد: اکنون فروشگاه‌های زنجیره‌ای با حدود سه‌هزار و ۲۰۰ شعبه فعال در کشور، سهمی هشت‌درصدی از بازار خرده‌فروشی دارند. در واقع در حال حاضر ۱۲۰ هزار میلیارد تا ۱۵۰ هزار میلیارد تومان از تولید ناخالص داخلی کشور از محل توزیع کالاهای «اف‌ام‌سی‌سی» حاصل می‌شود که سهم فروشگاه‌های زنجیره‌ای از این مقدار هشت درصد است که بر همین اساس GRDI یا شاخص توسعه خرده‌فروشی جهان نشان می‌دهد کشور ما را رسیدن به جایگاه مطلوب در این زمینه فاصله بسیار دارد. او در زمینه حذف واسطه‌ها نیز می‌گوید: از آنجا که شفافیت یکی از اولویت‌های اقتصاد کشور است، این اولویت در فرایند عرضه از طریق فروشگاه‌های زنجیره‌ای بسیار چشمگیر است. فروشگاه‌های زنجیره‌ای با حذف واسطه‌های مخرب و اضافه این امکان را فراهم کردند تا تخفیف‌هایی که تولیدکنندگان برای محصولات در مقاطع زمانی خاص در نظر می‌گیرند، برای مصرف‌کننده نهایی اعمال شود. در واقع حذف دلالتان و واسطه‌ها از زنجیره توزیع، خرید کالا به صورت مستقیم از تولیدکننده و در حجم انبوه، مدیریت زنجیره تأمین با استفاده از روش‌های علمی و نوین و در جهت افزایش بهره‌وری در فرایندها از جمله لجستیک و انبارداری سه عامل کلیدی است که دست فروشگاه‌های زنجیره‌ای را برای ارائه ارزان‌تر کالا و کاهش بهای تمام‌شده کالا باز می‌کند.

رئیس اتحادیه کشوری فروشگاه‌های زنجیره‌ای در پاسخ به این پرسش که برخورد بازار سنتی با این فروشگاه‌ها به چه نحوی است، می‌گوید: همیشه در مقابل هر تغییری مقاومت صورت می‌گیرد. فروشگاه‌های زنجیره‌ای در اقتصاد ایران سهم ناچیزی دارند و طبق برنامه ششم توسعه این سهم باید به ۲۰ درصد افزایش یابد. در شرایط فعلی بهترین راهکار برای جلوگیری از آسیب به واحدهای صنفی و قدرتمندشدن و حفظ بقای آنها این است که موضوع فروشگاه‌های زنجیره‌ای در رانچ‌ایز در دستور کار قرار گیرد تا بحث توسعه فروشگاه‌های زنجیره‌ای را با کسبه خرد جلو ببریم. با روش رانچ‌ایز، واحدهای صنفی از مزایایی مانند فعالیت تحت پوشش یک برند، افزایش اعتبار در بازار، کاهش ریسک ورشکستگی، بهره‌گیری از تجربیات و دانش بین‌المللی و به‌کارگیری نیروهای متخصص در امر فروش و... بهره‌مند خواهند شد.

گذر

عده‌ای گمان می‌کنند پول نفت را خورند و رفت پی کارش

● وزیر نفت ضمن تشریح آخرین وضعیت عملکرد وزارت نفت، تأکید کرد: عده‌ای فکر می‌کنند پول‌ها را بردند، خوردند و رفت پی کارش. به گزارش ایسنا، بیژن زنگنه با حضور در برنامه نگاه یک با اشاره به اختلاسی که در مدیریت اکتشاف شرکت ملی نفت رخ داده، گفت: معنی حقوقی اختلاس با دزدی فرق می‌کند. برداشت از حساب‌ها در مدیریت اکتشاف شرکت ملی نفت از سال ۸۸ شروع شده بود. مدیر حسابداری مدیریت اکتشاف متوجه می‌شود و آن فرد هم فراری می‌شود. در حال حاضر نیز قوه قضائیه پیگیر این موضوع است. وی افزود: به نظر می‌آیند فردی شایعه می‌کند که در کاناداست. من معتقدم در کانادا نیست و همین دوروبری است. زنگنه با تأکید بر اینکه برداشت از پول خزانه شرکت بسیار عجیب است، تصریح کرد: همه مراجع نظارتی از بازرس قانونی شرکت تا سازمان بازرسی کل کشور و دیوان محاسبات و... توانستند کشف کنند و این موضوع نشان می‌دهد ضعفی در سیستم داریم، البته فرد ظاهرالصلاح بوده است. مقدار زیادی هم پول به بهانه اینکه در زندگی دچار مشکل مالی است، از همکارهای خود قرض کرده است. قوه قضائیه در حال بازجویی از عده‌ای است. این مورد فساد عجیبی است اما بیشتر نگران فسادهای دیگر هستم که نمی‌توان آن را کشف کرد. زنگنه در ادامه با اشاره به امضای قرارداد با توتال برای توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی گفت: توتال برای تسویه فاز ۱۱ پارس جنوبی گفت: توتال قراردادی را رها نکرده است. از ابتدا هم اعلام کردیم اگر این شرکت در یک تا یک‌سال‌ونیم ۵۰۰ میلیون دلار هزینه نکند، قرارداد را لغو خواهیم کرد. شواهد نشان نمی‌دهد که توتال قصد کناره‌گیری دارد. وزیر نفت ادامه داد: مناقصه‌ها برگزار شده و تا ۲۰ روز آینده اعلام می‌شود. وزیر نفت با بیان اینکه وزارت نفت ابزاری برای شناسایی مدیران دوتابعیتی ندارد، گفت: اگر دستگاه‌های امنیتی اعلام کنند ما آنها را برکنار می‌کنیم. طبق قانون اساسی فرد دوتابعیتی کارمند هم نمی‌تواند باشد؛ چه برسد به مدیر دولتی. استعلام در مورد سابقه مدیران باید از سوی وزارت اطلاعات صورت بگیرد. وی با تأکید بر اینکه دیوان محاسبات باید بین زبان فنی با زبان عمومی تفاوت قائل شود تا سبب تشویش اذهان عمومی نشود، گفت: پاکستان برای دریافت گاز از ایران هیچ اقدامی نکرده و ایران نیز هیچ اقدام حقوقی انجام نداده اما مذاکرات و مکاتبات کافی انجام شده است.

اینترنت پتیاک**بدون توقف!****پهنای باند اختصاصی ویژه سازمان‌ها و ادارات با تجهیزات رایگان و تعرفه عالی**

www.petiak.com

دارای پروانه سراسری ارائه خدمات ارتباطی ثابت از سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی به شماره ۹۵ – ۱۰۰

۲۳۴۹-۰۲۱